

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 120/23

KLAGER: Tre medlemmer av Rødt
PUBLIKASJON: Avis Nordland
PUBLISERINGSDATO: 29.03.2023
STOFFOMRÅDE: Politikk
SJANGER: Nyhet/aktualitet
SØKERSTIKKORD: Uavhengighet, troverdighet og integritet, premiss og hensynsfullhet.
REGISTRERT: 05.06.2023
BEHANDLET I PFU: 27.09.2023
BEHANDLINGSTID: 112 dager
KLAGEGRUPPE: Politisk aktør
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.: 2.2, 3.3, 3.9
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Avis Nordland publiserte i mars 2023 artikkelen «Vi fulgte Rødts medlemsmøte» der de dekket et politisk møte direkte. For å få tilgang til møtet, meldte journalisten seg inn i partiet, for så å melde seg ut etter møtet. Redaksjonen opplyste om dette i artikkelen etter en tid.

KLAGEN:

Klager er tre medlemmer av Rødt i Bodø, som anførte at journalisten dukket opp før medlems- og nominasjonsmøtet og ville delta. Han opplyste at han hadde meldt seg inn i partiet to timer før møtet og betalt kontingent, og opplyste at det var tatt opp i og godkjent av redaksjonen.

Dette utløste ifølge klagerne stor usikkerhet hos møteledelsen, men det endte med at han fikk delta. Klager anfører at dagsorden var forslag til uttalelse i forbindelse med at et medlem var blitt ekskludert, samt nominasjonen til Rødts liste til kommunevalget, hvor to av toppkandidatene hadde trukket seg.

Ifølge klagerne reagerte flere på at journalisten publiserte underveis i møtet, og mente dette hemmet diskusjonen rundt vanskelige og delvis personlige forhold. Klagerne opplyser at det ble votert over om han fikk være til stede, noe som gikk i favør av journalisten med en

stemmes overtall. Klagerne mente avisas framgangsmåte tok møtet fullstendig på senga, og at konsekvensen ble at reelle uenigheter der det var behov for ærlig tale, ble vanskelig. Klagerne skriver: «Hadde han betalt kontingenten selv eller gjorde avisa det? Hvilken rolle spilte redaksjonen i denne saken? Anser de denne framferden som ærlig og redelig journalistikk?»

Referatet i avisa ble ifølge klagerne først og fremst preget av hva som *ikke* sto der, hva som ikke ble sagt på møtet, nettopp fordi avisa var til stede.

Samme kveld ga journalisten beskjed om at han hadde meldt seg ut av partiet, anførte klagerne. I nettartikkelen ble det ifølge klagerne gjort en tilføyelse to dager senere, der redaksjonen opplyser at avisas journalist meldte seg inn i Rødt før møtet, og ut igjen etter møtet.

TILSVARSRUNDEN:

Avisa Nordland anfører at klagen på Vær Varsom-plakatens (VVP) 3.3 om premisser og VVP 3.9 om å opptre hensynsfullt er irrelevante, men peker på at premisset ble gjort svært klart for kildene. Journalisten sa tydelig at han var på jobb som journalist, og redaksjonen anfører at partiet sågar tok stilling til dette premisset ved både diskusjon og avstemming. Derfor kan det ifølge avisa ikke dreie seg om brudd på VVP 3.3.

Redaksjonen avviser at det er lite hensynsfullt å dekke det som skjer under et medlemsmøte i et parti. Avisa stiller seg uforstående til at partiets medlemmer er utsatt for noe kritikkverdig på VVPs punkt 3.9.

Avisa Nordland anfører at bakgrunnen for at de ville dekke møtet var todelt: De hadde dekket en pågående konfliktsak i partiet gjennom året, som skulle drøftes på møtet. Dessuten var nominasjonsdelen av møtet interessant fordi partiet har vært av betydning i Bodø. Det var knyttet spenning til hvem som skulle stå på lista.

Redaksjonen anfører at de før møtet fikk indikasjoner om at de ikke kom til å slippe inn. Det er ifølge avisa svært sjelden at pressen nektes slik adgang. Avisa Nordland skriver: «Det var med dette bakteppet vi gikk til det ukonvensjonelle skrittet å melde journalisten som skulle dekke møtet inn i Rødt – med forutsetning at eneste hensikt var å få være til stede på møtet, for så å melde seg ut. Dette ble diskutert med og klarert av sjefredaktør i forkant av møtet. Avisen har dekket journalistens utgifter i denne forbindelse.»

Avisa anfører at dette er en journalistisk metode som ble praktisert i full åpenhet for kildene og sikret lesere innsyn i det de mente var viktige demokratiske prosesser. Eneste hensikt var å rapportere fra møtet, ikke avgi stemme eller påvirke saker. Metoden er etter redaksjonens syn mer åpen og presis enn om de skulle basert seg på kilder som opptrådte inkognito.

Avisa Nordland anfører at en PFU-fellelse vil være en drastisk innskrenking av medienes mulighet til å informere offentligheten.

Redaksjonen skriver at de skulle ha opplyst i artikkelen fra starten av at journalisten var meldt inn i partiet. Dette ble skrevet inn i artikkelen på et senere tidspunkt.

Avisa anfører at det åpenbart ikke kan sås tvil om journalistens uavhengighet, integritet og

troverdighet, jf. VVP 2.2. Medlemskapet var et instrumentelt grep for å få tilgang til møtet. Journalisten har aldri vært medlem av noe politisk parti, og medlemskapet ble sagt opp umiddelbart etter møtet. I tillegg opplyste han om forholdet, som sågar ble stemt over, slik at møtet var godt kjent med situasjonen.

Klager anfører at journalisten møtte opp uanmeldt, og at overraskelsesmomentet gjorde at taktikken lyktes. Det ble derfor aldri rom for en ordentlig premissavklaring, noe som ifølge klager ikke er god presseskikk etter VVP 3.3. Klager skriver: «Å «klargjøre premissene i kontakten med kilder» (Punkt 3.3) krever mer enn noen minutter på dørstokken til møtet – like før start. Det ble aldri rom for en skikkelig avklaring om det prinsipielle i saken.»

Klager anfører at det er et dårlig eksempel å sammenligne et politisk parti med et aksjeselskap, og viser til at avisa sammenlignet framgangsmåten med å kjøpe aksjer i et selskap for å få tilgang til generalforsamling.

At en journalist refererer og følger med på hva medlemmene sier, vil påvirke møtet, anfører klager, som mener avisa undervurderer konsekvensen av sin rolle og tilstedeværelse.

Klager fastholder at Avis Nordland har handlet i strid med VVP 2.2 om uavhengighet og peker på at journalisten ikke svarte på om han var opptatt av Rødts politikk, selv om flere spurte ham om dette. Det anføres at det ikke var gjort klart at han skulle melde seg ut etter møtet. Klager skriver: «Det er all grunn til å tro at mange i *utgangspunktet* antok at Kolberg *også* hadde sympati med Rødt i tillegg til å være journalist, ja kanskje til om med at det var den *primære* grunnen. En slik politisk sympati er tross alt den normale bakgrunnen for innmelding i et parti.»

Derfor ville det ifølge klager vært renhårig om journalisten hadde presentert seg i starten av møtet og sagt at han kom til å melde seg ut. Da hadde premissene vært tydeligere.

Avisa Nordland anfører at de må kunne møte opp for å dekke ting som skjer i samfunnet uten å sende forvarsel. Det er ikke møteledelsen i Rødt sin oppgave å forhåndsbehandle en avis sin presseetikk og valg av metoder, anfører avisa. Redaksjonen stiller seg undrende til at klager reagerer på at det ble referert løpende fra møtet, som er en helt ordinær journalistisk metode.

Avisa peker på at VVP 3.9 er ment å beskytte mennesker i sårbare situasjoner og sjokktilstand, ikke for politikere som opplever et ubehag ved at pressen dekker politiske møter.

Redaksjonen anfører at de var åpne om sin rolle, ved at de presenterte seg for møteledelsen på vei inn i møtet. Avis peker også på at møtet stemte over om journalisten skulle få delta, og at det derfor burde være åpenbart at han var til stede. Avis Nordland peker på at det er en forutsetning for journalistikken å skaffe seg tilgang til arenaer og dokumentasjon som andre parter ønsker å skjule for offentligheten, og skriver: «Vi kan ikke akseptere at det er kildene som styrer hva offentligheten får tilgang til – da nærmer vi oss fort regimer vi ikke liker å sammenligne oss med.»

Avisa anfører at de håper PFU ønsker å verne om metoder som kan bidra til at offentligheten får innsyn i demokratiske prosesser, og anfører at alternativet prinsipielt vil være en drastisk

innskrenkelse av pressfriheten.